

CATECHISMUS ZONDAG 43

Ds. D. Chr. Overduin

1 april 1990

Catechismus zondag 43

Schriftlezing : Psalm 12
Markus 14 : 53 - 72

Zingen : Psalm 12 : 1,2
12 : 3
24 : 1,2,3,4
24 : 5

De 43e Zondag.

VRAAG 112: Wat wil het negende gebod?

ANTWOORD: Dat ik tegen niemand valse getuigenis geve, niemand zijn woorden verdraaie, geen achterklapper of lasteraar zij, niemand lichtelijk en onverhoord oordele of helpen veroordelen; maar allerlei liegen en bedriegen, als eigen werken des duivels, vermijde, tenzij dat ik den zwaren toorn Gods op mij laden wil; insgelijks, dat ik in het gericht en alle andere handelingen de waarheid liefhebbe, oprechtelijk spreke en belijde; ook mijns naasten eer en goed gerucht naar mijn vermogen voorsta en bevordere.

THEMA: GIJ ZULT GEEN VALS GETUIGENIS SPREKEN TEGEN UW NAASTE

WANT

IK BEN DE HEERE UW GOD,

GEEN MAN DAT HIJ LIEGEN ZOU

Dat negende gebod is wel een zeer belangrijk gebod uit de tweede tafel van de wet. Ik weet wel, alle geboden raken elkaar. Het één houdt met het ander verband. En kwaad is kwaad. Zonde is zonde.

Maar toch, in dat negende gebod kom je zo sterk dat begin van de geschiedenis van de mens tegen. En je komt er ook zo in tegen het eigen werk van de duivel dat daarin verboden wordt. Want de duivel was de eerste valse getuige. Hij kwam met zijn gemaakte stem tot de mensen zeggen: Is het ook dat God gezegd heeft: Van alle bomen van deze hof mogen jullie niet eten, behalve die ene. Daar heb je het vals getuigenis.

Jezus, die grote Leraar der gerechtigheid, heeft tegen mensen gezegd: Gijlieden zijt uit de vader de duivel en wilt de begeerte van uw vader doen, die was een mensenmoorder van den beginne en een leugenaar, want geen waarheid is in hem. En dat valse getuigenis hebben wij gehoord. En niet alleen gehoord, maar wij hebben het ook aangenomen en het echte getuigenis van God, dat Hij ons gegeven had: Gij zult daarvan niet eten, opdat gij niet de dood sterve, hebben we opzij geschoven. En zo is het vergif van de valsheid in het getuigen, in het spreken, in de onderlinge verhoudingen in ons leven ingekomen en is de wortel van ons bestaan vals.

Vanuit dat gezichtspunt is ieder mens een vals getuige. En de één mag dan wat meer opvallen in z'n leugenachtigheid, valsheid, maar het is zeker dat het zaad van alle boosheid in ons verleugend hart zich bevindt.

In principe zijn wij dus valse getuigen.

Ja, dat is heel wat.

Ja, het is nog meer om dat nu te aanvaarden. Om nu te aanvaarden dat dat de waarheid is. Bedrog en onrecht spreekt zijn mond. Het hart laat na de ware grond

CATECHISMUS ZONDAG 43

van het weldoen op te merken. Dat dat nu geldt van dé mens. Allen afgeweken, allen leugenachtig bevonden.

Waarom is dat nu zo erg?

De catechismus spreekt dat we daardoor, als we dat doen, de zware toorn van God over ons halen. Want de Heere heeft gezegd door Zijn Woord: De valse lippen zijn Hem een gruwel. De Heere heeft er een haat, een afkeer tegen. Hij is immers DE WAARHEID. Hoe zou dan de leugenachtige tong bij Hem verkeren?

Maar nogmaals: Waarom is dat nu zo erg?

Laten we daar eens mee beginnen.

En omdat wij op die manier elkaar ontzaglijk veel verdriet doen en pijn bezorgen. Wat is er al een ongeluk en een verdriet en een ellende onder ons mensen alleen al door dat vals getuigenis, wat in allerlei toonaarden, in allerlei gedaantes en vormen naar buiten treedt, heel subtiel. Daar gaan de verhoudingen onder de mensen aan kapot. Daardoor kan een gemeente in grote moeiten en zorgen komen. Daardoor kan een huwelijk onder hoogspanning komen te staan, een vriendschap, alles. Hoeveel oorlogen zullen er op deze wereld ontketend zijn op grond van het vals getuigenis? Hoeveel doodslagen, moorden?

Ja, en toch, hoewel we allemaal de neiging hebben om ons het slachtoffer te voelen, toch kan dat eigenlijk niet het erge van de overtreding van het negende gebod zijn.

Waarom niet?

Is dat niet erg genoeg? Nou ja, het is inderdaad erg, het is vreselijk, we zullen er nog wel iets van noemen bij de overdenking van zondag 43. Maar je moet je toch afvragen: Zijn wij er te goed voor om bedrogen te worden? Zijn wij zelf nu zo goed, zo hoog, zo eerlijk, zo oprecht? Dat we het waard zijn om ook eerlijk en oprecht behandeld te worden? Wij nemen vaak de grond van die dingen in de feiten van ons leven nu. Verder kijken we niet. Dit of dat is niet waar. Hij zegt van wel, hij heeft achter mijn rug dit of dat gezegd en daarom boem. Ik zal het hem betaald zetten, of ik zal zus of ik zal zo. Of, het is uit met de vriendschap, het is dit, het is dat. Als je dat zo aanhoort en je slaat dat gade in je eigen persoonlijke kleine leven, moet je dan niet eerlijk zeggen: Ja, ja zo gaat het. Heeft hij dat écht van mij gezegd? Heeft zij dat gezegd? Als het een beetje uit de hand loopt dan gaan we naar de politie. Ja, maar je hoeft je toch niet alles te laten zeggen? Dat is waar. Dat weet ik wel. Je mocht in het Oude Testament een beroep doen op de rechter, als er op een valse manier iets jou aangewreven werd.

Maar toch, waar ligt nu het erge van de overtreding van het negende gebod?

Want ik weet, in de samenleving is het van grote betekenis als er een beetje eerlijkheid en oprechtheid is. En dat de één de ander niet op valse manier probeert de grond in te boren, verdacht te maken, zwart te maken. Dat zijn hele mooie dingen, waardevolle dingen. Maar het gaat nu even in de kerk voor ons persoonlijk de vraag: Waar lig nu voor mij het erge van dit gebod? En dan ben ik geneigd om te zeggen: Hier! Ze hebben dit gezegd, ze hebben dat gezegd. Of ze hebben van mijn vrouw dit of dat gezegd. Of ze hebben van mijn vriend, of mijn broer of zuster dit of

CATECHISMUS ZONDAG 43

dat gezegd. Vreselijk! Dat zijn de eigen werken des duivels.

Maar, met dat alles blijven wij toch staan op het punt: De mens in het middelpunt. Ik weet wel dat de gevolgen van het valse spreken op allerlei manieren ellendige gevolgen kan hebben. Ik denk altijd aan die gemene Ziba, die als David moet vluchten voor zijn zoon Absalom, en Mefiboseth kan niet mee, die zit in Jeruzalem, en dan zegt Ziba tegen David: Ja, weet je wat hij zei? Hij zei: Nu zal het koninkrijk misschien toch nog aan mij komen. En David trapte er in. Hij zei: Ik stel jou tot bewindvoerder over al de goederen van Mefiboseth. Het bleek heel niet waar te zijn. Die man was zo gelukkig toen David weer terug kwam, toen de Heere hem terugbracht, maar hij was een groot deel van zijn spullen kwijt. Nu gaf hij daar niet om, als hij maar mocht verkeren aan de tafel van koning David. Maar wat een ellendige gevolgen.

En zo zou je uit je eigen leven ook wel dingen kunnen noemen dat je soms tijdenlang gekweld achtervolgd werd door de vraag: Zou hij dat nu echt gezegd hebben? Zouden zij dat kwaad van mij hebben gezegd, of ten onrechte of omdat ze niet hebben kunnen zwijgen?

O, wat raken wij dan een teer punt, geliefde gemeente, als het gaat over onszelf. Wat zijn we dan geneigd om hemel en aarde te bewegen om dat ongedaan te maken, om dat te straffen, om dat aan de kaak te stellen, enz.

Ik zei al, de praktijk lijkt deze dingen te rechtvaardigen. Want wat is mij aangedaan? En zeker als er niets, maar dan ook niets van waar is.

Ja, maar als we nu trachten aan te wijzen wat het erge is, kunnen wij dat dan doen vanuit de dingen, de gebeurtenissen die ons in dit leven overkomen? Kunnen wij daar uit komen door te wijzen op die afschuwelijke gevolgen van roddel, van achterklappen - een prachtig woord - lasteren.

Ik zeg u: Dan kunnen wij er niet achter komen.

Waarom niet?

Kijk, als één van ons nu werkelijk zijn hand rein uit zijn boezem kon halen en zeggen: Ik ben vrij. Dan zouden we misschien aan zó iemand kunnen vragen: Waarom is het zo erg? Dan zou zo iemand op enigerlei wijze recht van spreken hebben. Hij zou het recht hebben om hemel en aarde te bewegen om de waarheid aan het licht te brengen.

Maar als er nu niemand is? ALLEN zijn zij afgeweken.

Als het nu waar is wat Paulus in Romeinen 3 schrijft over ons: Onze keel is een geopend graf; onder onze tong is slangefif; uit het hart van de mens komen voort boze bedenkingen; het gedichtsel van 's mensenhart is alleen maar boos van zijn jeugd af. Als dat nu waar is, waar moet je dan het erge van deze overtreding van het negende gebod uit concluderen? Als we allemaal zinkende scheepjes zijn? Als er geen mens brandschoon is? Ik hoop dat dat mee mag werken - deze overweging - om onszelf en wat ons wordt aangedaan te relativieren. Tenminste, dat we niet te sterk op onze eerlijkheid, op de feitelijkheid van ons leven steunen. En daaruit gaan kermen over al die roddelpraatjes en 'weet je wat er gezegd wordt, en ik heb nog nooit dat gezegd', en dit en dat.

Want dan bereikt de prediking van dat negende gebod haar doel niet.

Dan lijkt het allemaal ontzettend terecht actueel. En toch, dan is DE dimensie, waar

CATECHISMUS ZONDAG 43

het eigenlijk om gaat, nog niet aan de orde.

Ja, hoe moet je er dan uit komen?

Hoe moet je dan weten waarom dat dan zo erg is?

Daarom, omdat de Heere gezegd heeft: Ik ben uw God, die u uit Egypteland verlost. Maar u niet alleen. Ik verlos u met uw man, met uw vrouw, met uw kinderen, met uw broeder, met uw zuster, met uw familie, met uw volk.

Dat is de grote ontferming van de verlossing. Dat Hij dat volk uit Egypte bevrijdt en uit de slaafse woning leidt.

Dat volk dat nu echt niet zóveel rede had om zich te beklagen, in die zin. Want hebben ze onder een vals voorwendsel Jozef niet verkocht naar Egypte? Hebben ze hun vader niet altijd bedrogen in zijn verdriet? Ze hebben hem een met bloed bevlekte mantel laten zien, laten thuisbezorgen, om de schijn te wekken dat hij door een wild dier verscheurd was. Het hangt van valse getuigenissen aan elkaar. Maar God, die rijk is in barmhartigheid, heeft aan dat ellendige volk gedacht, naar Zijn welbehagen.

En nu. God verlost dat volk en zegt: Ik heb u uit alle volken van deze aarde gekend. Die broer, die zus, die vrouw, die man, dat kind, die familie, die zijn van MIJ. Die geef Ik het leven. Die geef Ik levensruimte. Die geef Ik útkomst. Omdat Ik geen Man ben dat Ik liegen zou. Ik heb Abraham het laten zien, midden in die rook, tussen die geslachte dieren, die weg van bloed bij dat offer. Ik heb het laten zien, een lichtglans die tussen de stukken doorging. En die lichtglans midden in de duisternis duidde ook daarop dat uw zaad zal voorzeker vreemdeling zijn in een vreemd land en zij zullen hen verdrukken, maar daarna zal Ik ze uitvoeren met grote heerlijkheid en macht.

God IS geen Man dat Hij liegen zou. Hij is ook geen Mensenkind dat het Hem berouwen zou. Zou Hij het zeggen en niet doen? Op grond daarvan komt dat volk uit dat diensthuis Egypte.

Maar wie is de dragende kracht?

Wie geeft of gaf nu de ruimte om eruit te komen?

Dat was God.

En dát is nu eigenlijk het erge van de overtreding van het negende gebod.

God is de God ook van mijn naaste.

Mijn naaste, mijn man, mijn vrouw, mijn kinderen, daar mag ik misschien in bepaalde opzichten van zeggen: 'mijn' vrouw, 'mijn' kind. Maar toch, in principe, is God de rechtmatige Eigenaar van alles. Hij is de God der Geesten alle vlees.

Nu kán ik mijn uitgangspunt en mág ik eigenlijk mijn uitgangspunt niet nemen in de betreuenswaardige gevolgen van het valse getuigenis, en dat het zo erg is, en dat ik zo'n slachtoffer ben, en dat wij slachtoffers zijn. Dat is allemaal waar, maar het zijn gevolgen van de zonde.

DE ZONDE is dat ik God niet God laat zijn en kan laten zijn van mijn naaste, van mijn broeder, van mijn zuster. En dat ik denk dat ik beschikken kan over waarheid en over leugen.

Wat komt er dan, geliefde gemeente, veel op losse schroeven te staan.

Zou je niet zeggen dat het een ontzettend groot wonder is als een mens nu eens

CATECHISMUS ZONDAG 43

beschaamd mag worden voor God. Als hij nu eens een ogenblikje zou beseffen, hoewel hij het niet kan beseffen, dat we God in Zijn eer, in Zijn waarheid krenken, verdriet aan doen, tot toorn verwekken, omdat ik mij vergrijp aan iets dat, ondanks alles, van Hém is.

Nu, ik denk dat negenenegentig procent, nee, wat ons betreft honderd procent van ons verdriet medelijden is met onszelf en dat onze tranen krokodilletranen zijn en dat we niet kunnen komen tot de wortel van het kwaad dat wij zondigen tegen de Heere God, die verlost uit Egypteland, door ons te vergrijpen aan de naam van een naaste over wie Gods Naam is aangeroepen.

Maar mag je dan helemaal niets meer zeggen?

Spreek de waarheid, zeggen de Schriften, liegt niet tegen elkander; dat gij immers zoudt hebben uitgedaan de oude mens; liegt niet tegen elkander. Dat mag wel hoor. Ja Nee, laten we nu eens even daar blijven staan, wat we gezongen hebben uit Psalm 24 'de aarde en haar volheid, alles wat daarin is, is van de Heere'. Al komt het ons voor dat de duivel en de duivelse lastering de overhand hebben ten enenmale, zoals ook de psalmdichter daarover klaagt, over al dat bedrog, over al die eigengerechtigheid. Onze tong, onze mond is toch van onszelf? Door wie zouden we ons de wet laten stellen? Wij zijn toch zelf onze wet, onze maatstaf?

Ondanks dat alles zijn we het wettig eigendom des Heeren. Op welke wijze dan ook. Daarom is de leugen aantasting van God en van Zijn goedheid, Zijn zoon en Zijn regen die Hij neer doet dalen op rechtvaardigen en onrechtvaardigen. Het is vergrijp, eerroof van de levende God.

Waar moet een mens dan blijven?

Ja maar, een mens die toch in de kerk zit? Daar hoef je het niet van te verwachten. Ja, maar je zou het er toch van moeten kunnen verwachten dat die mens Nee, dat is niet zo. Als het goed zou zijn zou er geen één mens in de kerk zijn, dan die het verwacht van Israëls Verwachting. Dan zouden ze allemaal moeten zingen: Schep mij een rein hart, o God, en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest; ontzondig ons met hysop. Dan komen we op een beter spoor. Maar zolang ik en u beledigd onze wenkbrauwen fronsen over al die roddelpraatjes en wat we daar elkaar mee aandoen, en niemand zegt: Waar is God mijn Maker, Die de Psalmen geeft in de nacht.

Nu, zolang we daar niet aan toe zijn, zou je kunnen zeggen: Boontje komt om zijn loontje; zo de waard is vertrouwt hij zijn gasten; daar gij anderen bestraft en leert als zo'n leidsman van de blinden, doet gij niet dezelfde dingen? Dan draait alles over ik en nog eens ik! En dat is mij de opgebonden zaak! Ik!

Wat wil het negende gebod?

"Dat ik tegen niemand valse getuigenis geve, niemand zijn woorden verdraaie, geen achterklapper of lasteraar zij, niemand lichtelijk en onverhoord oordele of helpe veroordelen."

Daar wordt even wat opgesomd.

Kijk, een getuige is iemand die te maken heeft in de eerste plaats met het gerecht. Die komt in de vorm van een aanklager of een advocaat tevoorschijn. Die moet getuigen of iets wel of iets niet waar is. Nu, je begrijpt dat het gevaar ontzettend

CATECHISMUS ZONDAG 43

voor de hand ligt als je zo'n stelletje leugenaars bij elkaar ziet, dat we tot in de hoogste instantie elkaar bevechten, vernietigen. Het is niet voor niets dat de Heere God in Zijn Woord Zijn toorn openbaart over al zulke dingen. Want daar hangen levens vanaf. Zijn leven.

Denk eens aan Naboth. Het lukt niet om hem zijn wijngaardje afhandig te maken. Een paar valse getuigen. Die keihard zeggen: - het moeten er wel twee of drie zijn, in de mond van twee of drie getuigen zal alle woord bestaan. Maar goed die zijn dan ook wel te krijgen, te kust en te keur - Wij hebben hem horen lasteren, wij hebben hem horen vloeken. Jij ook? Hij is des doods schuldig. Dat is me wat! Dat is me toch even iets verschrikkelijks! Ja, dat is zeker erg voor die arme Naboth. Maar wat denk je van God? Naboth is een kind van God. Die Naboth behoort tot het wettig eigendom des Heeren. Dat is dan een verwoede steek naar het hart van God als die valse getuigen bereid zijn om te zeggen: Hij is een vloekbeest; hij lastert God. En het helpt niet, wát Naboth ook zegt. In de mond van twee of drie getuigen zal alle woord bestaan. En die rechters? Ja, die zullen wel mee in het complot gezeten hebben, maar over het algemeen genomen moet je ook zeggen, het waren mensen. De waarschuwingen in de Bijbel zijn legio aan rechters, aan koningen, aan priesters: Kijk uit, laat je niet omkopen, om een vals getuigenis te geven, of naar een vals getuigenis te luisteren. Laat je niet verblinden door goud en zilver en macht. Want je randt God Zelf aan! Daarover is Hij zo vreselijk vertoorn. Wat we mensen aandoen is erg - en daar hebben we de meeste last van, zoals ik al zei - maar het allerergste is: God in de hoge hemel, Die heilig is, Die waar is en getrouw is. Alsof Hij het niet voor het zeggen heeft over het leven, de naam en de eer van welk schepsel dan ook. Daar staat Hij boven als rechtmatig God.

Tegen niemand vals getuigenis geven, want dan beliegen we God.

Vals getuigenis, ja, je kunt natuurlijk van alles en nog wat noemen. Maar laten we dat niet doen. Laat ieder daar voor zichzelf eens over denken, vals getuigenis. Een mens kan zover gaan dat hij zweert: Ik heb het gezien of ik heb het gehoord, terwijl er niets aan de hand is en dat hij niets gehoord heeft.

Die soldaten bij het graf. Om geld vertellen ze de grootste leugen die je je in kan denken: Hij is gestolen terwijl wij lagen te slapen. Hoe weten ze dat? Hoe kan je nu zien, als je slaapt, wat er gebeurt? Maar daar zie je hoe je aan de hand van de gebeurtenissen je er niet uit komt, want de ene bedrieger bedriegt de andere. Het is geen maatstaf. Het hele leven is er vol van.

“Niemand zijn woorden verdraaie.”

Dat kunnen we ook zo geweldig meesterlijk doen. Iemand zijn woorden verdraaien. Soms kan je de woorden van een ander letterlijk gebruiken, alleen je maakt van een vraagteken een uitroepteken, of omgekeerd: Dat zei hij! Hoe vind je dat? Zo kan je iemand zijn woorden verdraaien. Zo kan je een preek verdraaien. Zo kan je alles verdraaien.

“Geen achterklapper of lasteraar zij.”

Iemand allerlei dingen in zijn oor fluisteren: Ik heb gehoord Dat is toch totaal

CATECHISMUS ZONDAG 43

zinloos. Stel nu eens voor dat het waar is, dan ben je nóg een vals getuige. Als is je getuigenis waar, de getuige is vals. Want waarom doe je dat. Want je moet in de eerste plaats bij God zijn en dan bij de naaste. Bij die valse, zogezegd, daar moet je zijn, maar je moet niet bij een ander zijn. Bij God. Want God heeft gezegd - we hebben het nu even over de kerk - Ik verlos uit Egypte, Heere is Mijn Naam, Ik ben geen Man dat Ik liegen zou. Bij die God moet je zijn. Want Die is de Baas. Ook over hem en over haar. Het gaat Hem meer aan dan mij en jou, veel meer.

Mensen nogantoe als dat doek nu eens openging. Wanneer - op de man af - zijn we nu weggekropen ergens in huis of waar dan ook en hebben God onze nood of ons ongelijk of weet ik wat geklaagd om Hem te vragen: Ontferm U Heere. U hebt toch ook die naaste, die broeder of die zuster of die vader of die moeder, die man of die vrouw in Uw Goddelijke handen. Of je moet zondermeer zeggen: Dat geloof ik niet, dat is allemaal van de duivel. Nu, dat weet ik dat de duivel een ontzaglijke macht heeft, we zijn hem toegefallen. Gij zijt uit de vader de duivel, zei de Heere Jezus. Maar er blijft toch boven alles staan: Ik ben de Heere uw God, Die u verlost uit Egypte.

Nu nog wat.

Als dat gordijntje nu eens openging en we zouden van de honderd keer dat we naar elkaar toegelopen zijn met een zogenaamde vertrouwelijkheid gezegd hebben: Moet je niet over praten hoor, maar wat ik nu gehoord heb; zelf heb ik altijd al het idee gehad dat het niet goed zat, maarre nu heb je het bewijs. Tegen de honderd keer zou daar één keertje tegenover staan: Gedenk niet meer aan het kwaad dat wij bedreven; onze euveldaad wordt ons uit gunst vergeven.

Dat is het leven op de weg. God. Wij hebben God op het hoogst misdaan; wij zijn van het heilspoor afgegaan, wij en onze vaad'ren.

Er komt nog wat. Er is geen einde aan.

“Niemand lichtelijk - gemakkelijk betekent dat, goedkoop zoals we gewend zijn - en onverhoord - zonder dat we het zelf gehoord hebben - oordele of meehelpen veroordelen.” Door te zwijgen. Nee. Oordeelt niet opdat gij niet geoordeeld worde. Wat ziet gij de splinter in het oog van uw broeder en de balk die in uw oog is ziet gij niet? Zult gij eerst de splinter die in uw oog is, dat is maar een splintertje natuurlijk, dat begrijpt u wel vergeleken bij die balk die in die vent of dat meisje z'n oog is, is dat bij mij maar een splintertje. Zult gij dan toch niet eerst dat splintertje eruit halen en dan zeggen: Broeder laat mij toe dat ik de balk uit uw oog hale. Eigenlijk is de splinter in ons oog is de balk. Dat is eigenlijk de balk die ons allen het gezicht ontnemt.

“Oordele of helpen veroordelen.”

“Allerlei liegen, eigen werken des duivels.” Dat is nu het karakteristieke van de duivel: Hij liegt! Hij beliegt ons altijd! Als hij vroom praat en als hij goddeloos praat, hij is altijd een leugenaar. De leugenaar van de beginne.

“Want God wordt zwaar vertoornd als Hij dat hoort, als Hij dat ziet, als Hij dat merkt.”

CATECHISMUS ZONDAG 43

Verschrikkelijk. O, ik zal mijn mond wel houden; ik zal wel niets meer zeggen; dan komt de aap weer uit de mouw: Onze verdoemelijke hoogmoed; ik zal mijn mond wel houden; ik zeg nooit meer wat. Maar uit alles proef je het verkeerde, het verdraaide van ons menselijk denken.

Want waar is nu mijn liefde tot de waarheid? Waar is nu het oprecht spreken en belijden? Waar is nu het "mijn naaste eer en goed gerucht en helpen naar mijn vermogen voorstaan en bevorderen"? Ja, wij zeggen: Dat kan ik niet. Dat kan ik niet, want volgens mij deugt hij niet, deugt zij niet. O, is er alleen maar kwaad en zwaarheid? Is er dan geen andere mogelijkheid om te helpen? 't Is een droevige zaak. Vervloekt is een ieder die niet blijft in hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen. En het duidelijkste merk je dat in het Nieuwe Testament. Want het gebod is bovendien ingekomen opdat de zonde te meerder worde; en waar de misdaad meerder wordt, daar komt nu eens uit wat genade eigenlijk is. Dat gebod is ook om der overtreding wil daarbij gesteld, dat het eens uit zou komen. Waaraan? Aan God. Aan Christus.

Dat hele scala aan overtredingen is toegepast op onze Heere en Zaligmaker, het Lam, waardoor die ellendige slaven uiteindelijk uit Egypte bevrijd zijn. Dat Lam en dat Bloed.

Nu komt de volheid van de tijd en de Heere Jezus is gekomen in ons vlees, is opgegroeid, heeft overal de waarheid gesproken; Hij kon zeggen: Wie overtuigt Mij van zonde; Hij kon zeggen: Ik ben de Weg en de Waarheid en het Leven.

Nu, je zou zeggen als je nu een mens nog één kruimeltje waachtigen vreze Gods en Godsdienst en het zoeken van God zou kunnen toeschrijven, dan moet dat nu uitkomen. Want nu gaat het eens niet dat de ene bedrieger de andere bedriegt. Het gaat er nu om dat er Eén in ons midden gekomen is Die altijd de waarheid sprak en in Wiens mond geen bedrog gevonden is. Zo leidt de Schrift van het paradijs via, via naar het zaaltje bij de hogepriester en daar staan ze te liegen. Valse getuigen staan tegen Hem op, om Hem te doden. Weg met de Waarheid. Zogenaamd om Gods wil. Het is niet behoorlijk dat die Man leeft. Maar eigenlijk gaat het om: Ik voel dat Hij mijn 'waarheid' doorziet; ik voel dat Hij weet hoe ik ben. En dat is een pijnbank voor mij. Daar wil ik zo gauw mogelijk van af. Ik wil niet op de pijnbank. Ik wil niet het gevoel hebben dat er iemand is die mij ziet zoals ik ben. Daar gaat het eigenlijk om. Ze hebben geen nachtjes wakker gelegen omdat ze het zo erg vonden Nee, om zichzelf. Daarom moet de Waarheid wijken. En de Waarheid moet struikelen op de straten. En de valse getuigen moeten op komen draven om allerlei beschuldigingen tegen Hem in te brengen, waar totaal niets in zit. Allemaal uit de lucht gegrepen. En tenslotte wordt Jezus Christus om de waarheid veroordeeld. Hij spreekt de waarheid. Onder ede: Ik ben Het; Ik ben inderdaad de gezegende van God; de Zoon van de gezegende God. Ik ben Het; je hebt het gehoord. Wat een valserd, hoe durft Hij dat te zeggen. Ja, mensenkinderen, wie we ook zijn, dat wij zo onze vuile mond openen, die zelf van die doortrapte leugenaars zijn, zo gemeen vaak bezig in het onderuit halen van de ander en van elkaar, om dat te zeggen tegen de Reine, Die in al Zijn woorden en daden de oprechtheid uitstraalde. Dat is het dieptepunt van de menselijk godsdienstige beschavingsgeschiedenis. Vreselijk.

CATECHISMUS ZONDAG 43

Maar ja er is nog iemand bij. En dat is iemand van de echte kerk. Iemand van het overblijfsel naar de verkiezing naar Zijn genade. Een man die heel veel van de Heere Jezus hield. Hij gaf wel eens een vals getuigenis, maar dat wist hij zelf niet. Wees Uzelf genadig, Heere, dat zal U geenszins geschieden. Eigenlijk was het ook een beetje een vals getuigenis, toen hij zei: Al worden ze allemaal aan U geërgerd, ik kan me indenken hoor, zo'n Thomas, zo'n Nathanaël, Filippus, ik weet niet hoor of dat het wel echte volgelingen zijn, of ze nu echt wel alles er voor over zouden hebben, maar ik wel, daar mag U van overtuigd zijn.

Petrus, eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult gij Mij driemaal verloochend hebben. Als de haan aankondigt, zogezegd, naar Joods denken, dat het paradijs opengaat, je zou zeggen dan gaat de hel open. Weg. Nu, die man staat daar te liegen: Ik ken Hem niet. Dat is een échte, een échte discipel, nou ja, echt. Ja, hij is benauwd, natuurlijk. De Romeinen hebben gezegd: De waarheid zal zegenvieren al vergaat de hele wereld. De waarheid is belangrijk. Waarom zegt die man dan niet heel gewoon, heel eerlijk: Ja, ik hoor ook bij die volgelingen, dat heb je goed gehoord. Hij is bang. Gewoon een creatuurlijke angst, zou je zeggen, dat hij denkt: O, nou ben ik er bij. En weet je wat het zo erg maakt voor hem? Jezus is een gevangene, nu is het vonnis over Hem uitgesproken, Hij is des doods schuldig; wij hebben een wet en naar onze wet moet Hij sterven. Van Jezus hoeft hij niets meer te verwachten. Van Jezus zal er niemand meer achterover vallen en in elkaar storten, niemand. Hij heeft het aanvaard. Hij is uit. Het is op. Afgelopen. O, denkt Petrus, nu ben ik alleen, wie moet me nu nog helpen? Mens, zegt hij, hou op. God vervloeke me als dat waar is, dat ik gemeenschap heb met die Man. Vreselijk.

Waarlijk, Hij heeft al onze ongerechtigheden op Hem doen aanlopen; toen dezelve geëist werd, toen werd Hij verdrukt, doch Hij deed Zijn mond niet open. Is dat nu een kerkmens? Ja, het staat er niet dat wij er maar op los zouden leven, op los zouden denken en onverschillig zouden zijn. Daarvoor staat het er niet. Het staat er omdat de Heilige Geest dat wil gebruiken om ons te belichten en om ons te doen buigen. Ik. Ik. Ja, die valse kerk, die Joden, die heidenen, ja die. Nee, ik! Ik heb tegen Hem zwaar en altijd weer misdreven. Dan is het verloren. Nee, Hij is verloren. Je hebt het toch gehoord: Hij is des doods schuldig. Dat hebben ze allemaal gezegd. Ja maar, dat zeiden die valse lui. Dat is waar ja, maar dat zei ook God in de hemel, toen Hij Zijn Eigen Kind tot zonde maakte, toen Hij al die valse vleiende lippen, die gelovige lippen, die liefhebbende lippen, al die met zelfmedelijden vervulde mensen, omdat ze zo raar behandeld worden in het leven, toen hij al hun ongerechtigheid op Hem deed aanlopen, toen verklaarde God Hem schuldig. Waarom? Het behaagde de Heere Hém te verbrijzelen. Nu kan er een volk zalig worden. Valserikken of liefhebbers van zichzelf, die als het er op aan komt, zwijgt of verkeerd spreekt. Nu kan er een volk zalig worden en leren zingen: Zet Heere een wacht voor mijne lippen. Met het oog op deze Man van smarten zorgt de heilige God, de Heilige Geest er voor dat je opeens zielsbedroefd wordt als je weer je eigen te buiten gaat, als je weer wat gezegd hebt, hoe mooi het ook klonk: O God, vergeef me, ik ben een aanrander van Uw eer, van Uw Naam, van Uw waarheid. Dat is een wonder. Je zou zeggen anders kan je maar beter in een plas springen, er is toch niets meer aan te doen, bij wijze van spreken, ik bedoel dat is een wonder.

CATECHISMUS ZONDAG 43

Ik ben de Heere, die u verlost, zó: Gij zult geen vals getuigenis spreken. Gij zijt volmaakt, Mijn vriendin, Mijn schone. Gij zijt volmaakt. Maar ik ben zwart. Nee, Mijn lieve Zoon heeft alles betaald, de rekening. Ja maar Kom terug, afkerige dochter. Laat het gisteren of vandaag of morgen begonnen zijn. De hand op de mond. Vergeef me mijn schuld, ik ben een leugenaar. O God, laat mij Uw waarheid spreken. En de Heere begint er aan. Je zou zeggen: Voor niets. Helpt het wel? Het helpt! Volmaakt zijn ze in Zijn lieve Zoon, maar de Heilige Geest trekt ze uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht.

Die vals getuigenis heeft gedaan: Terugkomen en wandelt voor Zijn aangezicht en wees oprecht.

AMEN